

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 15365/09
Şahabettin BAŞARAN / Türkiye

Başkan,

Julia Laffranque,

Hâkimler,

Ivana Jelić,

Arnfinn Bårdsen,

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 12 Kasım 2019 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

16 Şubat 2009 tarihinde yapılan yukarıda anılan başvuruyu göz önüne alarak,

Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuranlar tarafından ibraz edilen görüşleri göz önüne alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

Başvuran Şahabettin Başaran, 1971 doğumlu bir Türk vatandaşı olup Diyarbakır'da ikamet etmektedir.

Türk Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

Başvuran, 13 Aralık 2004 tarihinde yakalanmış ve yasa dışı silahlı bir örgüt olan Hizbullah'a karşı düzenlenen operasyonlarla bağlantılı olarak tutuklanmıştır.

Ceza Muhakemesi Kanununun 250. maddesi uyarınca atanan İstanbul ve Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemelerinde görevli savcılar, farklı tarihlerde, söz konusu mahkemelere başvuran ve diğer sanıklar Ş.K. ile İ.Y. aleyhine iddianameler sunarak sanıkları o tarihte yürürlükte olan Ceza Kanununun 168. maddesi uyarınca yasa dışı silahlı örgüt üyeliğiyle ve aynı Kanunun 146. maddesi uyarınca Devletin anayasal düzenine zarar vermeye suçlamıştır.

Bu iddianameler göz önünde bulundurularak, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi önünde dava dosyaları tek bir davada birleştirilmiştir.

Dosyadaki bilgilere göre, belirsiz bir tarihte M.V., Ş.K., R.K. ve M.S.F. aleyhine Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi önünde başka bir dava açılmıştır. Bu davada sanıklardan alınan ifadeler, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davaya dâhil edilmiştir.

Ş.K. 28 Mart 2006 tarihinde yargılamayı yürüten mahkeme huzuruna çıkmış ve başvuran ile avukatının yanında tanık olarak ifade vermiştir. Aynı duruşmada yargılamayı yürüten mahkeme başvuranın polis memurlarına ve yargılamayı yürüten mahkemeye verdiği önceki ifadeleri okumuştur. Yine aynı duruşmada başvuranın avukatı başvuranın aleyhine olan delilleri kabul etmediklerini belirtmiştir.

M.V., Ş.K., R.K., ve M.S.F tarafından Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi önünde görülen davada verilen ifadeler, 20 Mart 2007 tarihli duruşmada okunmuştur. Başvuranın avukatı bu ifadelerin içeriğine itiraz etmiştir. Bu duruşmanın tutanağından anlaşıldığı üzere, başvuran üç

sayfalık bir yazı sunarak bazı kişilerin yargılamayı yürüten mahkeme önünde tanık olarak dinlenmesini istemiştir. Ancak bu yazı taraflarca sunulan materyallerin arasında yer almamaktadır. Dolayısıyla, Mahkeme önündeki dava dosyasında, başvuranın dinlenmesini istediği tanıkların kim olduklarına veya bu tanıkların ifadelerinin, başvuranın bakış açısıyla, suçlamanın konusu ile nasıl bağlantılı olduğuna dair bir bilgi bulunmamaktadır.

Yerel mahkeme, başvuranın, yargılamayı yürüten mahkeme önünde dinlenmesini talep ettiği kişilerin, dava sürecinde daha sonraki bir aşamada polise verdikleri ifadelerini reddetmeleri sebebiyle, dinlenmelerinin gerekli olmadığına kanaat getirerek bu talepleri reddetmiştir.

İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi aynı gün başvuranın suçlu olduğuna kanaat getirmiş ve Türk Ceza Kanununun 146. maddesi uyarınca Devletin anayasal düzenini bozmaya teşebbüs etmekten mahkûm ederek başvurunu ömür boyu hapis cezasına çarptırmıştır. Yargılamayı yürüten mahkeme, başvurunu mahkûm ederken, diğerleri arasında, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi önünde aleyhlerine görülen ceza davası sırasında Ş.K. ile M.V.'nin ilk ifadelerine dayanmıştır.

Başvuranın avukatı, 23 Haziran 2008 tarihinde, mahkûmiyetin adil olmadığını belirterek bu karara iki sayfalık bir temyiz dilekçesi sunmuştur.

Yargıtay 16 Ekim 2008 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Başvuran, 15 Nisan 2019 tarihli bir yazıyla Mahkemeye, yargılamaların yeniden başlatılmasına yönelik başvurusunun yargılamayı yürüten mahkeme tarafından kabul edildiğini bildirmiştir. Söz konusu mahkeme aynı zamanda serbest bırakılmasına karar vermiştir.

ŞİKÂYET

Başvuran, Sözleşme'nin 6 §§ 1 ve 3 (d) maddesi uyarınca ifadelerinin mahkûmiyetinin karar verilmesinde önemli rolü olduğu iddia edilen diğer

sanıklar Ş.K. ve İ.Y. ile tanıklardan M.S.F, R.K. ve M.V.'ye soru yöneltilmediğinden şikâyetçi olmuştur.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Başvuran, Sözleşme'nin 6 §§ 1 ve 3 maddesine dayanarak, yargılamayı yürüten mahkemenin, kendisi aleyhine tanıklık eden tanıkları bizzat dinlememiş olduğu gerekçesiyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir. Sözleşme'nin 6. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“Herkes davasının, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, (...) mahkeme tarafından, (...) adil yargılanma hakkına sahiptir.

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

(d) İddia tanıklarını sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek;...”

Başvuranın şikâyetinin kabul edilebilirliği hususunda Hükümet, dava dosyasında başvuranın yargılama sürecinde M.V., M.S.F. ve Ş.K.'nin dinlenmesini usulüne uygun olarak talep ettiğine yönelik herhangi bir bilgi veya belgenin olmadığını ileri sürmüştür. Dolayısıyla, Hükümet Mahkeme'nin başvurunun açıkça temelden yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olarak değerlendirmesini talep etmiştir.

Esası hususunda ise Hükümet başvuranın iddialarını kanıtlama fırsatına sahip olduğunu ve iddialarının yerel mahkeme tarafından göz önünde bulundurulduğunu ileri sürmüştür. Sanık Ş.K. ile tanık M.S.F. yargılanmak üzere tutukluyken başvuranın huzurunda dinlenmiştir ve başvuranın ifadelerine itiraz etme imkânı olmuştur. Son olarak, mahkemeye çıkmamış olan sanık İ.Y. hakkında yakalama kararı çıkarılmıştır. Hükümete göre, dava bir bütün olarak değerlendirildiğinde adil yargılanma hakkı ihlal edilmemiştir.

Başvuran, Hükümetin iddialarına itiraz etmiştir.

Tanıkların davet edilmesi ve dinlenmesi hakkına ilişkin olarak genel ilkeler Büyük Daire'nin *Al Khawaja ve Tahery/Birleşik Krallık* ([BD], no. 26766/05 ve 22228/06, AİHM 2011) ve *Schatschaschwili/Almanya* ([BD], no. 9154/10, § 100, AİHM 2015) kararlarında bulunabilir.

Mahkeme, ilk olarak yargılamayı yürüten mahkemenin, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yargılanan Ş.K. ve M.V.'nin polise verdikleri ifadelere dayanarak başvuranı suçlu bulduğunu gözlemlemektedir.

Mahkeme, başvuranın, yazılı beyanlarında belirttiği kişilerin dinlenmesini, yargılamayı yürüten mahkemeden sadece 20 Mart 2007 tarihinde görülen son duruşmada talep ettiğini kaydetmektedir. Ancak, bu belge taraflarca sunulan belgeler arasında yer almamaktadır ve Mahkeme, başvuranın davada dinlenmesini talep ettiğini iddia ettiği tanıkların isimleri veya suçlamanın konusu ile ne şekilde bağlantılı olduğuna dair başvuranın görüşü hakkında bilgi sahibi değildir.

Ayrıca başvuran, şikâyetinin kabul edilebilirliği hususunda Hükümetin beyanlarına itiraz ederken, 23 Haziran 2008 tarihli temyizinin bir kopyası ve 6 Şubat 2007 ve 20 Mart 2007 tarihli duruşmaların tutanaklarının kopyalarını sunmuştur. Ancak, bu belgelerden hiçbiri, başvuranın Mahkeme önünde şikâyetine konu olan Ş.K. ve M.V. ya da diğer herhangi bir tanığın yargılamayı yürüten mahkeme nezdinden bizzat dinlenmesine yönelik bir talep içermemektedir. Bu itibarla, Mahkeme başvuranın yargılamayı yürüten mahkemenin Ş.K. ve M.V.'nin bizzat dinlememesi konusunda ulusal mahkemeler nezdinde şikâyette bulunmadığını gözlemler.

Yukarıda anılan hususlar ışığında ve elinde bulunan belgeleri göz önünde bulundurarak Mahkeme, başvuranın, Ş.K. ve M.V.'nin yargılamayı yürüten mahkeme önünde bizzat dinlenmemiş olmasına yönelik şikâyetine dayanak oluşturamadığı sonucuna varmıştır.

Dolayısıyla, başvuru açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4 maddeleri uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 5 Aralık 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan